

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen, Enheten för
Mervärdesskatt och punktskatter

103 33 Stockholm

Stockholm

Vår referens

Dnr

2020-12-30

Philip Thunborg

Fi2020/03342

Remissyttrande av betänkandet Skatt på engångsartiklar (SOU 2020:48)

Företagarna har givits tillfälle att bidra med ett yttrande gällande rubricerat betänkande och lämnar härmed följande synpunkter.

Sammanfattning

Företagarna avstyrker ett införande av skatt på engångsartiklar enligt utredningens förslag, där huvuddragen av våra synpunkter är följande:

- Skatten tycks enbart ha fiskala motiv och förslagets olika skattenivåer upplevs som godtyckliga.
- Skatten riskerar bli kontraproduktiv i miljöarbetet och öka matsvinnet, och stödjer inte utvecklingen av en resurseffektiv och biobaserad cirkulär ekonomi.
- Skatten innebär högre kostnader och lägre lönsamhet, särskilt inom vissa branscher. Detta riskerar leda till negativa effekter på sysselsättningen, färre arbetstillfällen och minskade skatteintäkter.
- Det är en synnerligen dålig tidpunkt för införande av skatten då den drabbar en del av näringslivet som varit, och är fortsatt, mycket hårt drabbad av den pågående coronapandemins effekter.
- För att uppnå direktivets målsättning om att främja en resurseffektiv, biobaserad och cirkulär ekonomi samt minska negativa effekter på miljön anser vi att det finns andra mer ändamålsenliga styrmedel: införande av pantsystem för engångsartiklar och ett utökat producentansvar.

Företagarnas synpunkter på förslaget

Företagarna är av åsikten att en skatt på engångsartiklar inte bör införas och avstyrker utredningens förslag. Om regeringen ändå väljer att gå vidare med skatteförslaget krävs en justerad differentiering av skattenivåerna för att skatten ska få önskvärd effekt. Det bör finnas mer långtgående avdrag, upp till fullt skatteavdrag, för de produkter som innehåller återvunnen eller biobaserad plast. Det finns europeiska certifieringssystem som möjliggör en sådan differentiering. Företag som tillverkar eller tillhandahåller klimat- och miljövänliga engångsartiklar borde premieras.

Det finns idag få kostnadseffektiva och miljövänliga alternativ till muggar och livsmedelsbehållare som håller motsvarande kvalitet eller inte innehåller någon nivå av plastinnehåll. Att exempelvis helt gå över till pappersbaserade artiklar - i synnerhet gällande livsmedelsbehållare - försämrar livsmedlets hållbarhet, vilket ökar matsvinnet och därmed även klimatpåverkan. Det faktum att det saknas alternativ till engångsmuggar innebär att dessa engångsartiklar alltid kommer att beskattas, vilket innebär att skatten blir fiskal snarare än att främja utvecklingen för en resurseffektiv och biobaserad cirkulär ekonomi.

Därmed är risken uppenbar att den tänkta positiva miljöeffekten uteblir på grund av att skatten skapar incitament att använda material som är miljömässigt sämre – vilket syns exempelvis i fallet med plastpåseskatten där tygpåsar är en stor påfrestning på miljö och klimat (1 tygpåse behöver användas ca 7 000 gånger för att komma ner i plastpåsens nivå av klimatpåverkan¹).

Vidare vill vi framhäva de negativa effekter på företagens lönsamhet, och därmed på verksamheternas möjligheter att främja sysselsättning och att skapa jobbtillfällen, som skatten innebär. Skatten bedöms inledningsvis leda till en minskad förbrukning av muggar och livsmedelsbehållare med cirka 25 procent. En minskad efterfrågan på beskattade artiklar leder till negativa konsekvenser för företag som sätter produkterna på marknaden samt för kaféer, restauranger, food trucks, food courts, kiosker med mera. Högre kostnader och lägre lönsamhet för dem leder i sin tur till negativa effekter på sysselsättningen, färre arbetstillfällen och minskade skatteintäkter. Inte minst inom restaurang, handel och besöksnäring kan detta försämra möjligheterna för många att ta sig tillbaka in på arbetsmarknaden eller att få sitt första jobb. Dessa branscher är dessutom ofta en ingång för personer som står långt från arbetsmarknaden. Därtill är dessa branscher som redan nu är hårt drabbade av coronapandemin.

Stora delar av näringslivet har tvingats ställa om sina verksamheter för att kunna överleva de ekonomiska förluster som pandemin inneburit, där take away i olika former av engångsförpackningar varit en ansvarsfull lösning för såväl konsumenter som företagen. Enligt Visitas remissvar visar en utredning från HUI Research bland annat att sju av åtta konsumenter skulle handla mindre, eller avstå helt från, färdiglagad mat eller dryck vid en prishöjning som utredningen föreslår. Detta visar tydligt vilka negativa följder på företagets lönsamhet som skatten kan komma att innebära, vilket i sin tur bland annat påverkar sysselsättningen i dessa verksamheter.

Det är därför en synnerligen dålig tidpunkt för införande av skatten då den drabbar en del av näringslivet som varit, och är, mycket hårt drabbad av den pågående coronapandemins effekter. Skatten föreslås träda i kraft hösten 2021, en tid då företagen i bästa fall är i inledningen av sin återhämtning från den ekonomiska kris som pandemin

¹ [Studie](#) utförd av danska Miljøstyrelsen, mars 2018

orsakat. Företagen kommer då behöva alla ekonomiska marginaler på sin sida. Den föreslagna skatten riskerar således hämma återhämtningen, utan att bidra till någon riktig miljönytta.

För att uppnå direktivets målsättning om att främja en resurseffektiv, biobaserad och cirkulär ekonomi samt minska negativa effekter på miljön anser vi att det finns andra mer ändamålsenliga styrmedel.

Till följd av EU:s engångsplastdirektiv kommer krav och åtgärder falla på producenter av plastartiklar. Direktivet innebär bland annat ett utökat producentansvar där producenten ska stå för kostnaden för medvetandehöjande åtgärder, insamling i offentliga system samt uppstädning av sina produkter. Det utökade producentansvaret kommer därför innebära ytterligare kostnader för producenterna, vilket sannolikt leder till att företagen ser till att det blir lättare för deras artiklar att återvinnas på rätt sätt, exempelvis genom fler ändamålsenliga kärl för plaståtervinning, istället för att hamna i naturen. Det tror vi räcker långt, och är betydligt mer träffsäkert än den föreslagna skatten.

Därtill borde regeringen undersöka på möjligheterna för ett pantsystem för engångsartiklar. Det hade minskat risken för nedskräpning på riktigt och ökat incitamenten att återvinna.

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Philip Thunborg
Analytiker
Företagarna